

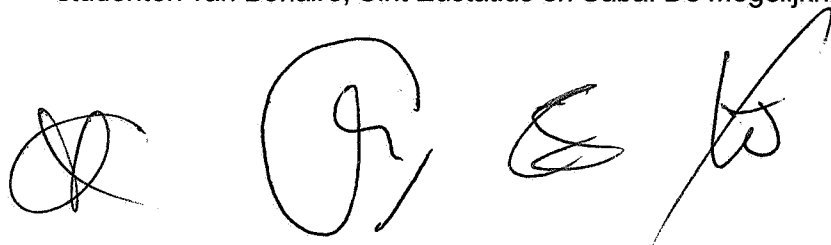
Besluitenlijst BES bestuurlijk overleg 20 november 2008 te Den Haag

Inleiding

- In de BES week van 17 tot en met 21 november 2008 is verder gesproken over de uitwerking van acties voor voorzieningen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba;
- De BES en Nederland hebben tijdens het bestuurlijke overleg de volgende nadere afspraken gemaakt, die in deze besluitenlijst per beleidsterrein zijn opgenomen. Deze afspraken zijn ter aanvulling van de afspraken die zijn vastgelegd in de besluitenlijsten van 20 juni 2007, 31 januari 2008 en 18 juni 2008.

Onderwijs

- De eilandbestuurders van Bonaire, Sint Eustatius en Saba en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) hebben overeenstemming bereikt over de uitgangspunten voor de acties in 2009 en 2010. Daarover is een bijlage bij deze besluitenlijst opgenomen;
- In alle onderwijssectoren van Bonaire, Sint Eustatius en Saba worden de volgende acties ingezet:
 1. Er wordt een verbetertraject per school/instelling opgesteld;
 2. De deskundigheid van leerkrachten (met inbegrip van praktijkbegeleiders / leermeesters in het beroepsonderwijs) wordt bevorderd;
 3. Het onderwijskundig management en de schoolbesturen worden geprofessionaliseerd;
 4. Er komen betere voorzieningen voor leerlingen die extra zorg nodig hebben om in het reguliere onderwijs mee te komen;
 5. De benodigde schoolboeken en lesmaterialen worden ter beschikking gesteld;
 6. Er wordt geïnvesteerd in de huisvesting, met name samenhangend met de veiligheid en de gezondheid van leerlingen (in de licht van de bevindingen van de VROM inspectie).
- Het volgende heeft daarbij hoogste prioriteit:
 - Het inhaalprogramma voor de leerlingen in de hoogste groepen van de tweede cyclus funderend onderwijs;
 - Het ter beschikking stellen van de benodigde schoolboeken en andere lesmaterialen alsmede voor het onderwijs benodigde materiële voorzieningen waaronder bijvoorbeeld ook schoolbussen;
 - Oplossen van de urgente problemen die door de VROM-inspectie zijn gesignaleerd in de onderwijshuisvesting.
- Uiterlijk 1 januari 2009 wordt aan Bonaire, Sint Eustatius en Saba een voorstel voorgelegd hoe om te gaan met de studiefinanciering van studenten van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De mogelijkheid zal

worden onderzocht om, voorafgaande aan de transitie, op dit onderdeel een eerdere overdracht van de Nederlandse Antillen naar de (eind-)verantwoordelijkheid van de minister van OCW te bewerkstelligen.

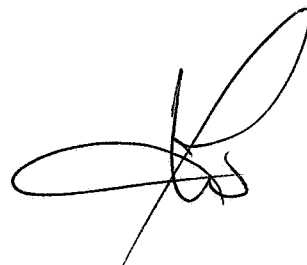
- De Leren- en werkenprogramma's worden op Bonaire, Sint Eustatius en Saba integraal verbonden met de onderwijsplannen.

Voor de realisatie van de prioriteiten wordt per prioriteit en per eiland in opdracht van het ministerie van OCW een projectplan opgesteld in nauwe samenwerking met Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De projectplannen worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van het ministerie van OCW, dat een projectleider aanstelt in het Regionaal Service Centrum.

Volksgezondheid

De volgende projecten vormen de gemeenschappelijke agenda op het terrein van Volksgezondheid en Jeugd en Gezin voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba voor de komende jaren:

- 1) Het middellange termijnplan zorg en huisvesting BES (26 projecten over de volle breedte van zorg, volksgezondheid en jeugd) wordt op hoofdlijnen vastgesteld en vormt de basis voor een meerjarig programma van concrete en noodzakelijke verbeteringen;
 - 2) Naast verbeteringen van de curatieve zorg, de jeugdgezondheidszorg en de verpleging en verzorging krijgen geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg en gehandicaptenzorg bijzondere aandacht vanwege de achterstanden op deze terreinen. Ook zal er speciale aandacht zijn voor de verdere ontwikkeling van de publieke gezondheid/GGD en eilandelijke preventietaken op het terrein van de volksgezondheid.;
- Het tempo waarin de projecten daadwerkelijk worden gerealiseerd hangt af van beschikbare financiële middelen, de absorptiecapaciteit van de eilanden, de beschikbaarheid van externe ondersteuning en dergelijke. Het kabinet heeft voor de thema's volksgezondheid en jeugd en gezin ieder voor het jaar 2009 en 2010 per thema 2 x 3 miljoen euro beschikbaar gesteld die kunnen worden ingezet voor de realisatie van projecten uit deze agenda. Daarnaast kan bezien worden of financiering kan worden gevonden in de structurele exploitatiebegrotingen;
 - Op korte termijn wordt een planning opgesteld voor alle projecten en vastgesteld welke projecten in 2009 opgestart en uitgevoerd kunnen worden (*quick wins*). Per project zal ook vastgesteld worden welke ondersteuning bij de uitvoering nodig zal zijn en wat haalbaar is aan bijdrage vanuit de lokale structuren;
 - Voor het vervoer van acute zorg (in levensbedreigende situaties) zal een 7 x 24 uren voorziening gerealiseerd worden. Daarbij zullen ook afspraken gemaakt dienen te worden over de opvang van deze acute patiënten elders;

- In 2009 wordt het Zorgkantoor BES opgericht als onderdeel van het Regionaal Service Centrum => de financiering van de zorg wordt op weg naar de invoering van de BES Zorgverzekering per 1 januari 2011, stapsgewijs overgenomen van de huidige uitvoerders (met name BZV, SVB en eilandelijke regelingen);
- In samenwerking met het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) en de eilandelijke sportinstanties wordt in 2009 een stimuleringsprogramma sport ontwikkeld en opgestart;
- De verplichte *International Health Regulations* worden geïmplementeerd in de regelgeving en er komt een *sub-focal point* op Curaçao;
- In 2009 wordt in kaart gebracht wat nodig is om de taken van de openbare lichamen BES op het terrein van de volksgezondheid (met name *public health* en GGD-taken) na de transitie adequaat te kunnen uitvoeren (menskracht, deskundigheid en middelen);
- In 2009 wordt aangevangen met de inrichting van het toezicht op de BES eilanden.

Jeugd en gezin

- De eilandbestuurders van Bonaire, Sint Eustatius en Saba en het ministerie voor Jeugd en Gezin zijn overeengekomen dat op ieder eiland een Centrum voor Jeugd en Gezin komt;
- In de eerste helft van 2009 worden de plannen in het middellange termijn Zorg- en Huisvestigingsplan verder uitgewerkt en opgestart;
- Het uitgangspunt van de jeugdhulpverlening is dat jeugdigen op het eiland blijven, door middel van intensieve ambulante jeugdzorg, pleegzorg en eventueel 'gezinshuizen' op elk eiland. Hiertoe worden de volgende acties genomen:
 - Op Bonaire komt als vervanging van het jongenstehuis een kleinschalige residentiële gezinsvervangende voorziening;
 - In 2009 en 2010 zal voor de drie eilanden een gezamenlijk multidisciplinair team van hulpverleners voor specialistische zorg worden samengesteld. Dat is één team en zal alle de drie eilanden moeten bedienen;
- In 2009 en 2010 wordt een personele versterking van de Voogdijraden en Gezinsvoogdij gerealiseerd;
- In 2009 en 2010 komt voor de aanwezige medewerkers (jeugdgezondheidszorg, maatschappelijk werk, Voogdijraden, Gezinsvoogdij) op de eilanden een bijscholingsprogramma beschikbaar;
- In 2009 en 2010 worden bestaande aanbieders van naschoolse (vrijtijds)activiteiten structureel versterkt/ondersteund om daarmee begin te maken voor een infrastructuur voor naschoolse opvang;
- Om samenhang in de verschillende verbeterlagen in jeugdbeleid (in het bijzonder de vorming van de Centra voor Jeugd en Gezin), te realiseren zal het ministerie voor Jeugd en Gezin een kwartiermaker, ondersteund door een Nederlandse jeugdzorgaanbieder, aanstellen in het Regionaal

Service Centrum. Dit gebeurt in nauwe samenwerking van de eilandelijke instanties.

Sociale zekerheid en inkomenspolitiek

Onderstand

- In de wet worden hoofdlijnen voor het recht op onderstand vastgelegd.
- Een in Nederland aanvaardbaar voorzieningenniveau is uitgangspunt. Rekening zal worden gehouden met de omstandigheden ter plaatse en het huidige bedrag. Deze elementen zullen in samenhang met elkaar bekeken worden wat betreft de maatschappelijke en economische effecten.
- De regeling onderstand wordt in goed overleg met de eilandbesturen uitgewerkt.
- De regeling voor de onderstand zal worden uitgevoerd door het Regionaal Service Centrum.
- De minister van SZW wordt verantwoordelijk voor inhoud en uitvoering van de regeling onderstand.

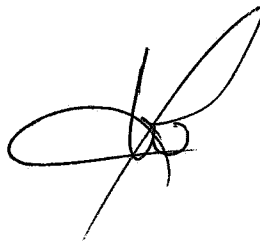
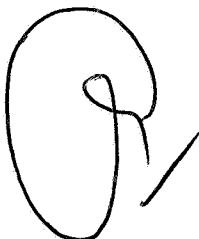
Inkomenseffecten en lastendruk

- Een rekenmodel voor bepalen van het bruto-nettotraject in de huidige situatie voor verschillende huishoudtypes is gereed.
- Voor het vaststellen van de tarieven en heffingsstructuur voor belastingen en premies sociale verzekeringen zal zoveel mogelijk als uitgangspunt gelden dat de macro opbrengsten gelijk blijven. Daarnaast streven we ernaar dat, binnen de budgettaire randvoorwaarden, de inkomenseffecten zo beperkt mogelijk zullen zijn.
- In navolging van de situatie in Nederland zal op de BES-eilanden de Belastingdienst zorgen voor een gecombineerde heffing van loon- en inkomstenbelasting enerzijds en de premies voor de sociale verzekeringen¹ anderzijds. Voor de uitvoering van deze gecombineerde heffing is één grondslag een vereiste.

Ouderen (AOV-regeling)

- De systematiek in de AOV komt op hoofdlijnen overeen met de systematiek voor de AOW. De systematiek van de huidige AOV wordt één-op-één omgezet naar de nieuwe situatie;
- Voor het (structurele) niveau van de uitkeringen zijn van belang de maatschappelijke behoeften en economische mogelijkheden waarbij eerst de effecten van de invoering van andere voorzieningen, zoals een algemene ziektekostenverzekering en een wettelijk vastgestelde regeling voor de onderstand in aanmerking zullen worden genomen.
- Een fonds AOV zal formeel onder de minister van SZW vallen. De uitvoering van de AOV zal geschieden door het Regionaal Service Centrum.

¹ Wet algemene weduwen- en wezenuitkering BES, de Wet algemene ouderdomsverzekering BES, de Cessantiawet BES, de Wet ziekteverzekering BES en de Wet ongevallenverzekering BES, zorgverzekering BES.

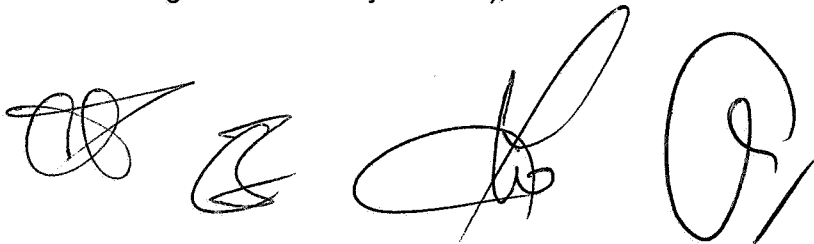

Uitvoering en toezicht landsverordening arbeid vreemdelingen

- De toets op de beschikbaarheid van lokaal arbeidsaanbod wordt uitgevoerd door het lokale arbeidsbureau onder verantwoordelijkheid van het eilandbestuur. Het Regionaal Service Centrum beslist op basis van deze toetsing over het afgeven van een tewerkstellingsvergunning.
- De nadere invulling van deze toets komt in een AmvB, die in goed overleg met de eilandbesturen wordt opgesteld. Bij het opstellen van deze AMvB dienen de AMvB bij de Wav (Wet arbeid vreemdelingen) en de bestaande eilandsverordeningen als uitgangspunt.
- De invulling van het begrip lokale arbeidsmarkt zal tijdens een vervolgesprek tussen SZW en de eilandbesturen aan de orde komen.
- Over het tewerkstellingsvergunningenbeleid en de uitvoering daarvan zal via het RSC periodiek overlegd worden met de eilandbesturen.

Veiligheid

- In navolging op de huidige succesvolle inzet zal Nederland ook voor 2009 en 2010 personeel van de Koninklijke marechaussee (KMar) ter beschikking stellen voor inzet op de BES;
- Op Bonaire worden zeven man gestationeerd, op Saba en Sint Eustatius elk drie man. Daarnaast zal researchcapaciteit op Curaçao (7 fte) en Sint Maarten (6 fte) ook ingezet worden op Bonaire, Sint Eustatius en Saba;
- De KMar zal ondersteuning leveren op het gebied van grenstoezicht, drugscontroles en de basispolitiezorg. Vanuit de rest van de pool wordt tevens ondersteuning geboden op recherchegebied voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba.
- In 2009 wordt € 2 miljoen van het budget voor PVNA bestemd voor de Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Dit komt bovenop de 2 x € 2 miljoen die eerder al door Nederland beschikbaar was gesteld voor de veiligheidsketen BES in 2009 en 2010. Dit is dus een totaal van 6 miljoen euro voor 2009 en 2010;
- In 2009 wordt verder prioriteit gegeven aan de volgende verbeteringen en gefinancierd uit bovengenoemde 6 miljoen euro:
 - de inrichting van een gemeenschappelijke multidisciplinaire meldkamer;
 - verbetering (outsourcing) van de politiecellen (start gekoppeld aan nieuwbouw huis van bewaring);
 - ontwikkeling, opleiding en training van politiepersoneel (uiterlijk 1 juli 2009).
- In navolging op de nieuwbouw/verbeteringen van de politiebureaus op St. Eustatius en Bonaire, zal Nederland nog dit jaar de middelen beschikbaar stellen voor de nieuwbouw/verbetering van de politiehuisvesting op Saba(dit zijn extra middelen bovenop de eerder genoemde 6 miljoen euro);

- Nog dit jaar stelt Nederland maximaal € 1 miljoen beschikbaar voor de politie op de BES (dit bedrag is bovenop de eerder genoemde 6 miljoen euro), voor één of meer van de volgende doelen:
 - de versterking van de gebiedsgerichte politiezorg / verbetering zichtbaarheid politie => voor 1 mei 2009 wordt gestart met een uitwisseling met de politie van Midden- en West Brabant;
 - de vorming van een *mountain biketeam* voor de politieursveillance in Kralendijk en bijbehorende opleiding van de *mountainbikers* (uiterlijk 1 mei 2009);
 - de werving van lokaal en Nederlands personeel voor de politie (start wervingscampagne uiterlijk 1 april 2009);
 - een betere uitrusting voor de verkeersafdeling en recherche;
 - de aanschaf van voertuigen voor de politie, bijvoorbeeld een takelwagen;
- Nederland heeft voor 2008 middelen beschikbaar gesteld voor trainingen en daaraan gekoppeld controles, ter bestrijding van mensenhandel en mensensmokkel (dit bedrag is bovenop de eerder genoemde 6 miljoen euro).
- Op 16 december 2008 zal een opgeknapt en veiliger huis van bewaring worden opgeleverd op Bonaire. Nederland heeft hiertoe sinds 1 september 2008 een kwartiermaker gestationeerd op Bonaire. Hij wordt hierbij ondersteund door 20 Penitentiair Inrichting Werkers (PIW'ers) uit Nederland. Tevens wordt zorg gedragen voor de training van het lokale personeel;
- De inzet van Reclassering Nederland op Bonaire zal in 2009 worden voortgezet. In 2009 wordt gezien hoe deze inzet kan worden uitgebreid tot Saba en St. Eustatius;
- Het Openbaar Ministerie wordt voorbereid op de nieuwe staatkundige structuur. Sinds 1 november 2008 is een driemanschap aan de slag met het opstellen van een plan van aanpak voor Curaçao, St. Maarten en de BES. Nederland stelt hiervoor voor een half jaar de voormalige Hoofdofficier van Justitie van Amsterdam ter beschikking.
- Ook voor het Gemeenschappelijk Hof geldt dat de structuur dient te worden aangepast op de nieuwe staatkundige verhoudingen. Hiervoor wordt mede voor de BES aansluiting gezocht op het verbeterplan voor het Hof dat in het kader van het PVNA al loopt.
- Het uitgangspunt van de Rijkswet personenverkeer is vrijheid van toegang en verblijf voor alle (Europese en Caribische) Nederlanders. Bij de vestiging van Nederlanders op de BES-eilanden zal ook rekening gehouden moeten worden met de beperkingen die de infrastructurele voorzieningen op de BES met zich meebrengen. Mogelijk is de Rijkswet personenverkeer niet de geëigende plaats om hierover iets te regelen, en zal het door middel van een ander instrument moeten worden geregeld, bijvoorbeeld in de sfeer van de ruimtelijke ordening;

- In het kader van de totstandkoming van de Rijkswet Personenverkeer zullen de mogelijkheden van het gebruik van de *sédula*, voor het reizen binnen het Koninkrijk, worden gezien.
 - De rol van de Gezaghebber bij de toelating van vreemdelingen tot de BES-eilanden door de Minister van Justitie zal worden gezien.
 - Bij de invoering van het Vluchtelingenverdrag op de BES-eilanden zal door Nederland ook worden voorzien in een goede communicatie hierover op zowel de BES-eilanden als in de regio.
-
- Uiterlijk april 2009 zijn de door Nederland geplaatste oefencontainers op ieder van de eilanden gereed;
 - In januari 2009 levert Nederland nieuwe blusuitrusting voor de BES-brandweerkorpsen;
 - In 2009 wordt gestart met het verbetertraject voor de brandweer en rampenbestrijding op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Uiterlijk eerste helft van 2009 wordt hiertoe een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen de BES, korps Den Haag en BZK;
 - 1 april 2009 is een meerjaren opleiding- materiaal- en oefenplan gereed voor de brandweerkorpsen Bonaire, Sint Eustatius en Saba
 - In de eerste helft van 2009 wordt gestart met het opzetten van een uniform examineringsysteem voor de brandweerkorpsen op de BES-eilanden dat vanaf de transitiedatum zal gaan gelden;
 - Bonaire, Sint Eustatius en Saba nemen de eilandsverordening Brandweer en rampenbestrijding 2008 uiterlijk 1 januari 2009 aan.

Bevolkingsadministratie

- Bonaire, Sint Eustatius, Saba en Nederland bevestigen de afspraak onderzoek uit te laten voeren naar:
 - 1) de stand van zaken van de kwaliteit van de bevolkingsadministratie van de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De bestuurscolleges van Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn akkoord met de hiervoor *opgestelde Terms of Reference* (concept 3 november 2008);
 - 2) de feitelijke bevolkingsomvang en diverse (semi) overheidsbestanden met persoons- en persoonsgerelateerde gegevens van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De bestuurscolleges van Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn akkoord met de hiervoor opgestelde *Terms of Reference* (concept 3 november 2008);
- Aan voornoemde onderzoeken verlenen de bestuurscolleges van Bonaire, Sint Eustatius en Saba hun medewerking.

Financiën

Valuta

- Vanaf het moment van overgang naar de nieuwe staatkundige structuur zal de Amerikaanse dollar de officiële munteenheid van de BES eilanden zijn. De *Federal Reserve* heeft hiertegen geen bezwaar;

- Het valuta risico dat als gevolg van invoering van de dollar ontstaat is voor rekening van Nederland. Dat wil zeggen dat de financiële transacties tussen de BES eilanden en de Nederlandse overheid in dollars plaatsvinden;
- De BES eilanden en het Nederlandse ministerie van Financiën zullen gezamenlijk de invoering van de dollar op zich nemen. De eilanden hebben het voortouw bij de voorlichting aan burgers en bedrijven. Het ministerie van Financiën draagt zorg voor het technische deel van het proces;
- Nederland en de BES eilanden werken gezamenlijk aan het voorkomen van excessieve prijsstijgingen als gevolg van invoering van de dollar.

Toezicht financiële markten

- In 2009 worden in overleg met Bonaire, Sint Eustatius en Saba de uitgangspunten voor de inrichting van het toezicht op de financiële sector vastgelegd.

Fiscaal stelsel

- Met de gekozen opzet en uitwerking van het toekomstige fiscale stelsel voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba via de Belastingwet BES en de Douane en Accijnswet BES zijn we op de goede weg.
- Bonaire, Sint Eustatius en Saba kunnen, indien daar bij hen behoefte aan bestaat of gaat ontstaan, individueel of gezamenlijk, aan het Nederlandse ministerie van Financiën verzoeken om een nadere technische toelichting op ambtelijk niveau van de concept wetsvoorstellen.
- Er zal, mede in de context van de gefaseerde aanpak, worden nagedacht over een communicatiestrategie over (de gevolgen van) deze wetsvoorstellen voor de bevolking van de BES eilanden.
- Bonaire, Sint Eustatius en Saba kunnen tot 8 december 2008 schriftelijk suggesties doen voor wijziging van specifieke onderdelen van de Belastingwet BES en de Douane en Accijnswet BES. Het handhaven van de aftrek van onderhoudskosten eigen woning, het invoeren van een vrijstelling van invoerrechten voor startende ondernemers en het uitbreiden van de tax holiday regeling voor hotelbouw en -renovatie met een faciliteit voor calamiteiten (stormschade) zijn wensen die tijdens het overleg op 29 oktober jl. aan de orde zijn gekomen. Deze wensen zijn genoteerd en hoeven niet opnieuw te worden aangekaart.
- Het ministerie van Financiën zal vóór de kerst van 2008 een tweede concept van de wetsvoorstellen Belastingwet BES en Douane en Accijnswet BES, inclusief artikelsgewijze toelichting aan Bonaire, Sint Eustatius en Saba toezenden.
- Dit tweede concept zal eveneens de wijzigingen bevatten die zijn doorgevoerd naar aanleiding van de opmerkingen zoals naar voren gebracht op 29 oktober jl. en naar aanleiding van de schriftelijke suggesties die voor 8 december a.s. kenbaar zijn gemaakt.

- Staatssecretaris van Financiën De Jager zal eerste kwartaal 2009 een bezoek brengen aan de eilanden ten behoeve van het bereiken van een politiek akkoord over de opzet en uitwerking van het nieuwe belastingstelsel voor de BES eilanden.
- Na bezegeling van de opzet en uitwerking van het nieuwe belastingstelsel voor de BES eilanden zullen de wetsvoorstellen Belastingwet BES en de Douane en Accijnswet BES naar de Ministerraad worden gezonden.

Economische Zaken

Olievoorzieningszekerheid en elektriciteit

- Bonaire, Sint Eustatius en Saba en het ministerie van Economische Zaken creëren, afhankelijk van de beschikbare informatie, begin 2009 duidelijkheid over het olieconsumptie en bestaande en gewenste afspraken op het gebied van olie en elektriciteit. Hiermee kan het Plan van Aanpak in 2009 verder worden uitgevoerd;

Telecom

- Het ministerie van Economische Zaken zal, in overleg met Bonaire, Sint Eustatius en Saba, in de eerste helft van 2009 voorstellen doen voor omgang met het alarmnummer en internationale toegangsnummers;
- Vóór de transitiedatum komt het ministerie met voorstellen voor het telecomtoezicht en het zekerstellen van het basisniveau;
- Overleg vindt plaats naar de noodzaak voor een nader onderzoek naar de haalbaarheid van glasvezelverbinding op Saba en Sint Eustatius. Bonaire heeft reeds een onderzoek uitgevoerd, wat aan Saba en Sint Eustatius wordt beschikbaar gesteld door Bonaire.

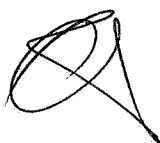
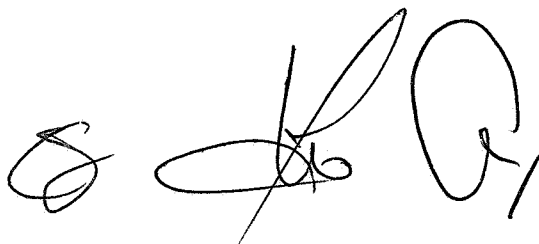
Post

- Bonaire, Sint Eustatius, Saba en het ministerie van Economische Zaken creëren, mits voldoende informatie beschikbaar is, in het eerste kwartaal van 2009 duidelijkheid over de gewenste partij en de kwaliteitseisen voor de postleverantie. Daarbij zal EZ de (on-)mogelijkheden van bezorging voor TNT betrekken.

Kamers van Koophandel/Handelsregister

- Bonaire, Sint Eustatius, Saba en het ministerie van Economische Zaken komen, afhankelijk van de beschikbare informatie, in het eerste kwartaal van 2009 tot een gezamenlijk plan van aanpak voor de verdere concrete invulling van de Kamer van Koophandel en Handelsregister op de BES-eilanden;
- Het ministerie van Economische Zaken onderzoekt daarbij de mogelijkheid van één Kamer van Koophandel met verschillende vestigingen dan wel één Kamer van Koophandel voor Saba en Sint Eustatius gezamenlijk en een Kamer van Koophandel voor Bonaire.

Statistiek

- Het Centraal Bureau voor de Statistiek Nederland en Bonaire, Sint Eustatius en Saba streven ernaar in het eerste kwartaal van 2009 een statistisch programma vast te stellen en vervolgens op basis daarvan voorstellen te doen over de organisatie van de uitvoering.

Metrologie

- Ingevolge artikel 10 van de IJkwet 1956 BES zal bezien worden of de werkzaamheden voortvloeiende uit deze wet door de Dienst Economische Zaken en Arbeidsaangelegenheden (DEZA), afdeling Toezicht en Controle op Bonaire uitgevoerd worden. Het Ministerie van Economische Zaken zal samen met de eilandgebieden kijken naar de mogelijkheden om deze taken nog voor de transitiedatum uit te breiden naar de eilandgebieden Saba en St. Eustatius;
- De mogelijkheid van een nul-meting van de apparatuur op Bonaire, Sint Eustatius en Saba wordt onderzocht;
- Tevens wordt bezien of technische bijstand en/of opleidingen beschikbaar worden gesteld.

Verkeer en Waterstaat

Maritiem

- In het kader van het versterkingsproject Maritiem Bestuur wordt internationale wetgeving in Antilliaanse wetgeving opgenomen zodat tijdig vóór de ontmanteling deze wetgeving ook zal gelden op de BES.
- Het ministerie van Verkeer en Waterstaat ondersteunt Bonaire in het haalbaarheidsonderzoek naar een geschikte locatie voor de haven van Bonaire;
- Er wordt een technisch ondersteuner beschikbaar gesteld die ondersteunt bij de verbetering van de haven van Saba;
- Er komt zo spoedig mogelijk een kwartiermaker voor maritieme zaken in één van de regionale service centra van de BES die het lokale uitvoerings- en handhavingsapparaat handen en voeten zal geven. Het voorstel is deze kwartiermaker in beginsel zetel te laten nemen op Sint Eustatius;
- Het ministerie van Verkeer en Waterstaat zal de problematiek in kaart brengen met betrekking tot de rechtspositie van werknemers aan boord van schepen die varen onder een buitenlandse vlag in het werkgebied van de te vormen openbare lichamen.
- In samenwerking met het ministerie van VROM wordt een advies rapport verstrekt aan de NUSTAR terminal op Sint Eustatius en de BOPEC terminal op Bonaire. Dit rapport zal eveneens aan het bestuur van Sint Eustatius en Bonaire worden aangeboden;
- Het ministerie van Verkeer en Waterstaat zet zich in om de PSSA (*Particularly Sensitive Sea Area*) status van de Saba bank te verwerven.

Luchtvaart

- Het ministerie van Verkeer en Waterstaat ondersteunt de BES-eilanden bij het opstellen van een masterplan voor het uitvoeren van

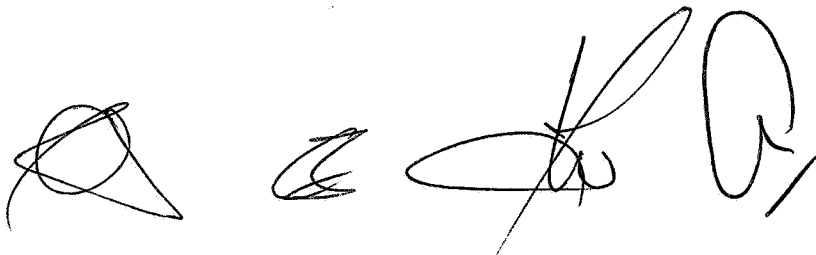
herstelwerkzaamheden en voor het voldoen aan de internationale voorschriften van ICAO;

- Bonaire, Sint Eustatius en Saba onderzoeken met de ministeries van Volksgezondheid, Defensie, Binnenlandse Zaken en Verkeer en Waterstaat op welke wijze een *Emergency Medical Service* voor luchtvervoer van zieken/gewonden haalbaar is, als bedoeld op pagina 2, laatste bullet;
- Na het gereed komen van het masterplan voor de luchthaven van Bonaire zal spoedig de voorbereiding starten voor de renovatie van de start- en landingsbaan op de luchthaven;
- Tezamen met het ministerie van BZK zal bijgedragen worden aan de opzet van één brandweerorganisatie per eiland voor zowel het eilandgebied als voor de luchthaven, waarbij de internationale voorschriften van ICAO zullen worden gerespecteerd;
- Het ministerie van Verkeer en Waterstaat ondersteunt de BES eilanden bij de voorbereidende besprekingen met Sint Maarten (luchthaven) en Curaçao (NAATC en MDNA&A) over de mogelijkheden, voorwaarden (wederzijds) en kosten voor het leveren van de noodzakelijke verkeersleiding en meteorologische dienstverlening op de luchthavens op de BES eilanden.

Water: Bonaire

- De *Delegation Agreement* waarin het project management voor het Bonaire WWTP project wordt toegekend aan (U)SONA ligt thans voor finaal akkoord bij de EU in Brussel. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat (DG Water) zal met USONA bespoedigen de tenderprocedure zo te doorlopen dat aanbesteding van het WWTP project in april 2009 kan plaatsvinden tijdens het werkbezoek van de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat;
- Het bestuurscollege van Bonaire heeft ingestemd met een in overleg met Stinapa opgesteld Actieplan Afvalwater Bonaire. Bonaire en het ministerie van Verkeer en Waterstaat overleggen met USONA om te bezien of de tijdelijke zuiveringsinstallatie integraal kan worden ingepast in de scope van het WWTP project. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat stelt hierbij op voorhand als randvoorwaarde dat de installatie ook na oplevering van de WWTP inzetbaar kan blijven, bijvoorbeeld voor verwerking van (zwart) afvalwater van cruiseschepen en vliegtuigen;
- Afgesproken wordt dat de in 2008 in het projectdesign verwerkte scope-uitbreidingen uit oogpunt van budgettaire restricties, indien noodzakelijk, worden gefaseerd. De samenhang met de renovatie van Bonaire Airport dient hierbij te worden geborgd;

Water: Saba

- Door Saba wordt een plan uitgewerkt voor de aanleg van een waterreservoir waaruit in tijden van droogte water kan worden gebruikt voor landbouw, constructie, etc.;
- Door het ministerie van Verkeer en Waterstaat wordt aangegeven dat financiering van grondverwerving niet tot de mogelijkheden behoort. Op verzoek kan wel expertise beschikbaar worden gesteld voor het design van het reservoir;
- Het ministerie van Verkeer en Waterstaat gaat na welke inspectiemogelijkheden er zijn voor de controle van de waterkwaliteit van de privaat geëxploiteerde waterzuiveringsinstallatie (drinkwatervoorziening).

Water: Sint Eustatius

- Door Sint Eustatius is een *Watershed Management* rapport opgesteld gericht op bescherming van de waterkwaliteit, beheersing van de watervervuiling (m.n. bij de landfill en de haven) en afvalwaterproblematiek en management van de watervoorziening. Het rapport zal aan het ministerie van Verkeer en Waterstaat ter beschikking worden gesteld. Indien gewenst zal door het ministerie van Verkeer en Waterstaat worden bezien of assistentie aan Sint Eustatius kan worden verleend bij de verdere uitwerking van een *Watershed Management Plan*;
- Door het ministerie van Verkeer en Waterstaat zal worden nagegaan in hoeverre de aanleg van een waterzuiveringsinstallatie (KWZI) tot de mogelijkheden behoort.

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieu (VROM)

Kadaster

- Op het gebied van de openbare registers en kadasters zullen VROM en Kadaster Nederland de samenwerking met Bonaire, Sint Eustatius en Saba intensiveren. Het doel is te komen tot:
 - Een organisatiestructuur voor de kadasters in de vorm van onafhankelijke stichtingen die door de Bestuurscolleges worden aangewezen voor het beheer van de openbare registers en kadasters;
 - Een verbetering van de kwaliteit van de openbare registers en kadasters door middel van een digitalisering- en automatiseringstraject. In beginsel zal dit traject voor Bonaire worden gefinancierd door het Land de Nederlandse Antillen en voor Sint Eustatius en Saba via ontwikkelingsfondsen van USONA. Aanvullend zal door VROM voor alle drie de eilanden nader bezien worden of alternatieve financieringsvormen voor dit traject beschikbaar zijn;
 - Het digitalisering- en automatiseringstraject zal zoveel mogelijk worden ondersteund door Kadaster Nederland.

Ruimtelijke ordening

- In overleg met de bestuurscolleges van de afzonderlijke eilanden zal gekomen worden tot een passend bestemmingsplan, waarbij de ondersteuning door Ruimtelijke Ordening deskundigen wordt uitgebreid met één technische bijstander voor Saba en Sint Eustatius en één technische bijstander voor Bonaire;
- Het voorbereidingsbesluit van Bonaire wordt tijdig verlengd;
- Sint Eustatius neemt uiterlijk januari 2009 een voorbereidingsbesluit.

Drinkwater

- Drinkwater dient kwalitatief en kwantitatief op orde te zijn. In overleg en samenwerking met de eilanden zal VROM in 2009 een praktisch traject starten ter verbetering van de drinkwatersituatie. De prioriteit zal liggen op de waterkwaliteit op Saba en Sint Eustatius;
- Met alle drie de eilanden zal overlegd worden over het invullen van de rol voor VROM als toezichthouder voor het drinkwater.

Afval

Het is mogelijk om op korte termijn actie te ondernemen, waardoor afvalstromen kunnen worden gereduceerd:

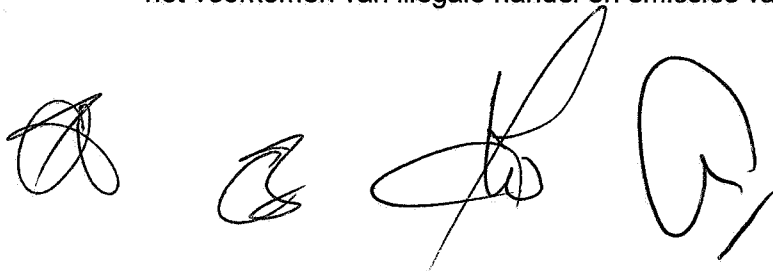
- VROM kan in overleg met de eilanden vanaf 2009 ondersteuning bieden bij het implementeren van een aantal tijdelijke maatregelen en bij het opstellen van een Milieu Effect Rapportage (MER);
- Voor de *landfills* op Sint Eustatius en Saba wordt onderzocht of het wenselijk en haalbaar is deze te voorzien van een gedegen afscherming aan de zeezijde;
- Bezien zal worden hoe op korte termijn afvalstromen duurzaam kunnen worden verwerkt op Bonaire, Saba en Sint Eustatius.

Asbest

- De staatssecretaris van BZK heeft de Tweede Kamer toegezegd met de minister van VROM de asbestproblematiek op de BES te bespreken, teneinde te komen tot een asbestinventarisatie op de BES-eilanden en een concept plan van aanpak. De staatssecretaris van BZK zal ook laten onderzoeken wat de mogelijkheden zijn inzake de compensatie voor slachtoffers
- VROM zal in 2009 ondersteuning verlenen bij een campagne om de bevolking te informeren over risico's en preventieve maatregelen. Voorlichtingsmateriaal zal door VROM beschikbaar worden gesteld.

(H)CFK's

- VROM zal vanaf 2009 ondersteuning verlenen bij het opstellen van het plan van aanpak ter verbetering van de regelgeving en handhaving en het voorkomen van illegale handel en emissies van (H)CFK's;

- VROM zal ondersteuning verlenen bij de uitvoering van het plan van aanpak;

Overige gevaarlijke stoffen

- Voor aan aantal andere bedrijven met gevaarlijke stoffen zal VROM ondersteuning bieden bij het verbeteren van de vergunningen of het maken van algemene regels voor deze bedrijven.

Bodembeleid

- Het op zo kort mogelijke termijn nemen van tijdelijke beveiligingsmaatregelen in situaties waarin sprake is van onaanvaardbare situaties door verontreiniging.

Toezicht op milieunormen

- De VROM inspectie is bereid om milieupolitie aan te trekken en toezichthouders te coachen en begeleiden. Indien gewenst, kan de VROM-inspectie ondersteuning bieden bij de opleiding van toezichthouders in de vorm van "training on the job".

Grote olieterminals

- VROM zal vanaf 2009 zorg dragen voor de totstandkoming van nieuwe milieuvergunningen voor NuStar en BOPEC. Beoogde datum van inwerkingtreden van deze vergunningen is 1 januari 2011.

Landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit

- Bonaire, Sint Eustatius en Saba en Nederland maken gezamenlijk een beheerplan voor de gehele Exclusieve Economische Zone rond de eilanden en spannen zich in om de invoering en handhaving van een ankerverbod in de Sababank te bespoedigen.

Rechtspositie ambtenaren

- Nederland zal op verzoek van de BES in de ABES een bepaling opnemen op basis waarvan eilandambtenaren die de dag van transitie bij de eilandgebieden BES zijn aangesteld, van rechtswege worden geacht te zijn aangesteld bij de nieuwe openbare lichamen Bonaire, St. Eustatius en Saba.

Pensioenen

- Er komt een pensioenfonds voor de ambtenaren (rijk- en eilandpersoneel) BES, het BES Ambtenaren Pensioenfonds (BAP)
- Dit fonds zal de administratie bij voorkeur de eerste jaren na de oprichting onderbrengen in een geprivatiseerde uitvoeringsorganisatie APNA, mits APNA bewezen heeft en dit is door een onafhankelijke partij is vastgesteld, dat de uitvoering op orde is. Indien APNA niet tijdig stappen heeft gezet naar scheiding tussen beleid (bestuur) en uitvoering, de uitvoeringsorganisatie niet volledig heeft geprivatiseerd of de uitvoering niet op orde heeft, zal

- het nieuw op te richten fonds een andere marktpartij zoeken voor de uitvoering, Daartoe zal een initiële verkenning worden gedaan;
- De pensioenaanspraken zullen bij transitie niet veranderen;
 - Nederland zal nog dit jaar een onderzoek laten uitvoeren bij APNA, het land en de BES eilandgebieden naar de verzekerdenadministratie, respectievelijk de aan- en afmeldingen. Aan de hand van de gegevens uit dit onderzoek kan een beeld worden gevormd van de werkelijke betalingsachterstanden en van de financiële positie van het fonds. BES herbevestigen de medewerking aan dit onderzoek.
 - De BES en Nederland zullen gezamenlijk reageren op het APNA-boedelscheidingsrapport. De aan de boedelscheiding ten grondslag liggende berekeningsmethode zal hierbij niet op voorhand als een gegeven worden beschouwd.

Sociaal plan

- Nederland herbevestigt dat alle landsambtenaren die:
 - op 8 december 2007 in dienst waren van het land of een eilandgebied behorend tot de BES en die
 - op de dag voor transitie nog steeds in dienst waren en die
 - op de BES wonen;worden aangesteld als Rijksambtenaar BES, waarbij hun rechtspositie is gegarandeerd.
- Nederland herbevestigt dat alle eilandambtenaren die:
 - op 8 december 2007 in dienst waren van het land of een eilandgebied behorend tot de BES en die
 - op de dag voor transitie nog steeds in dienst waren en die
 - taken uitvoerden die na transitie tot onder de verantwoordelijkheid van Nederland vallenworden aangesteld als Rijksambtenaar BES, waarbij hun rechtspositie is gegarandeerd.
- Nederland zal in het eerste halfjaar 2009 een sociaal plan formuleren. Dit sociaal plan zal met de BES, Curaçao, SXM en het Land worden afgestemd.
- Het sociaal plan uitgaan van bemiddeling van werk naar werk.
- In het sociaal plan zal een voorkeursbehandeling worden opgenomen voor (overtollige) eilandambtenaren BES bij vacatures voor Rijksambtenaar BES.

Samenwerking

- Er zal worden onderzocht op welke wijze het Regionaal Service Centrum de BES in de toekomst ondersteuning kan bieden op het terrein van P&O. Onderdeel van de ondersteuning is de invoering van digitale personeelsdossiers.
- Vanuit het Regionaal Service Centrum zal een blijvend HRM overleg met de BES worden opgezet.

- Nederland en de BES nemen het initiatief om een blijvend (interbestuurlijk) arbeidsvoorwaarden en pensioenoverleg met Aruba, Curaçao en SXM in te richten.

Statuut en Grondwet

- Bonaire, Sint Eustatius en Saba stemmen in met de regeling van hun nieuwe positie in het Statuut zoals die door Nederland is voorgesteld (het nieuwe artikel 1, tweede lid, van het Statuut zoals opgenomen als bijlage bij deze besluitenlijst). Volgens deze bepaling maken Bonaire, Sint Eustatius en Saba deel uit van het Nederlandse staatsbestel. De Grondwet wordt na statuswijziging van toepassing op Bonaire, Sint Eustatius en Saba;
- Over de Memorie van Toelichting vindt nader overleg plaats. In de Memorie van Toelichting zal niet worden afgeweken van eerder met de BES gemaakte afspraken als vastgelegd in de besluitenlijsten. Tevens zal in de Memorie van Toelichting ook worden opgenomen dat de Nederlandse Grondwet van toepassing wordt op Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

WolBES en Kieswet

- De artikelen 155 (veiligheidsrisico gebied – preventief fouilleren), 156 (cameratoezicht) en 158 (bestuurlijke ophouding) van de Wet openbare lichamen BES (versie november 2008) worden zodanig aangepast dat de in genoemde artikelen bedoelde eilandsverordeningen slechts door een meerderheid van het aantal zitting hebbende leden in de eilandsraad kunnen worden aangenomen;
- Bevestigd wordt dat het kabinet bereid is te onderzoeken in hoeverre er draagvlak bestaat voor het introduceren van de mogelijkheid in de Kieswet tot het opnemen van partijlogo's op stembiljetten en wat de uitvoeringstechnische consequenties zijn van een dergelijk systeem. In het onderzoek zal tevens worden meegenomen de vraag in hoeverre een aantal aspecten die nu specifiek zijn voor stembiljetten in Bonaire, Sint Eustatius en Saba toepasbaar zijn in de Nederlandse context.

Wet financiële verhoudingen BES

- Over de uitvoering van het toezicht zal de commissaris voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba zich bij het College financieel toezicht op de hoogte stellen;
- Het toezicht dat is geregeld in de Wet financiële verhoudingen BES zal net als de overige onderdelen van deze wet, vijf jaar na inwerkingtreding worden geëvalueerd.

Regionaal Service Centrum

- Bij de werving van personeel voor het Regionaal Service Centrum zal bij gelijke geschiktheid de voorkeur gegeven worden aan de ingezetenen van Bonaire en Sint Eustatius.

Taakverdeling Rijk en openbare lichamen

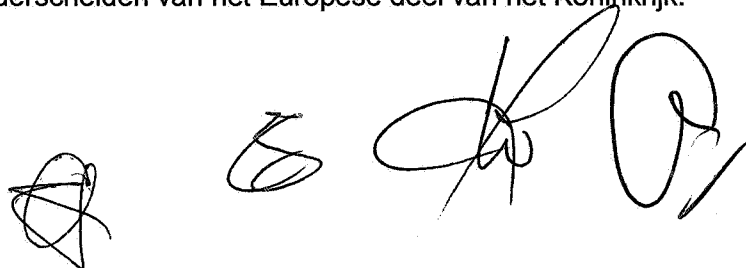
- Bevestigd wordt dat de taakverdeling tussen het Rijk en de openbare lichamen wordt vastgelegd in bestuursakkoorden. Deze akkoorden worden gesloten voordat de Wet openbare lichamen BES en de Wet financiële verhoudingen BES in werking treden.

Bijlage bij de Besluitenlijst BES bestuurlijk overleg 20 november 2008

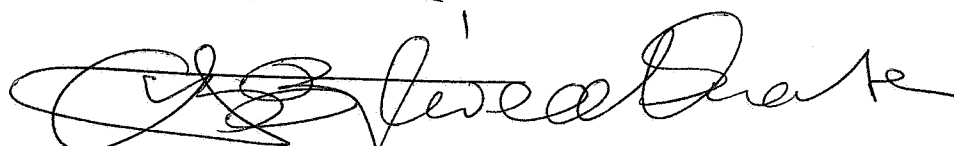
Artikel 1, tweede lid, van de ontwerp Rijkswet wijziging Statuut in verband met de opheffing van de Nederlandse Antillen:

Artikel 1

1. Het Koninkrijk omvat de landen Nederland, Curaçao, Aruba en Sint Maarten.
2. Bonaire, Sint Eustatius en Saba maken elk deel uit van het Nederlandse staatsbestel. Voor deze eilanden kunnen regels worden gesteld en andere specifieke maatregelen worden getroffen met het oog op de economische en sociale omstandigheden, de grote afstand tot het Europese deel van Nederland, hun insulaire karakter, kleine oppervlakte en bevolkingsomvang, geografische omstandigheden, het klimaat en andere factoren waardoor deze eilanden zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van het Koninkrijk.

20 november

namens Nederland

namens Bonaire

 namens Saba
 namens St. E¹⁷ustatius